

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์
Model For Developing The Competency Of Students Practicing
Professional Experience In Teaching To Become Learning
Management Specialists, Department Of Thai Language Teaching,
Faculty Of Education

เอกลักษณ์ เทพวิจิตร*

Akekalak Tapwijitr

พิธิบูลย์ ทองเกลี้ยง**

Phitphiboon Thongkliang

พระมหาสันทัศน์ โสคติวิโส***

PhramahaSanthas Sotthivangso

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author, e-mail: akekalak.tap@mcu.ac.th

Received: May 23, 2025

Revised: July 24, 2025

Accepted: July 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (๒) เพื่อออกแบบการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ (๓) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และ (๔) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยใช้การวิจัยครั้งนี้

* นายเอกลักษณ์ เทพวิจิตร Mr.Akekalak Tapwijitr

** ผศ.ดร.พิธิบูลย์ ทองเกลี้ยง Asst.Prof.Dr.Phitphiboon Thongkliang

*** พระมหาสันทัศน์ โสคติวิโส PhramahaSanthas Sotthivangso

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) กลุ่มตัวอย่าง นิสิตคณะครุศาสตร์ จำนวน ๑๕๕ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยภาพรวม นิสิตมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๙๖) (๒) ออกแบบการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนรูปแบบการวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๑$ S.D. = ๐.๕๖) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๙$ S.D. = ๐.๕๔) (๓) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย พบว่า คะแนนหลังการทดลองรูปแบบ ($\bar{X} = ๔.๔๒$) สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = ๓.๔๐$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ผลการประเมินสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๒$ S.D. = ๐.๕๓) ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า นิสิตมีความพึงใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๐$ S.D. = ๐.๕๐) (๔) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$, S.D. = ๐.๕๓) องค์ความรู้ที่ได้ หรือความรู้ใหม่ ประกอบด้วย (๑) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะ (๒) การเรียนรู้ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (๓) การฝึกปฏิบัติจริงให้นิสิตออกแบบและจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ (๔) การประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Evaluation & Professional Growth) ประเมินสมรรถนะก่อน-หลัง

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ; นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู; นักการจัดการเรียนรู้; สาขาวิชาการสอนภาษาไทย; คณะครุศาสตร์

Abstract

This research article has four objectives: (1) To study the current situation of the development of student teachers' competence to become learning managers in the Thai language teaching program. (2) To design the development of teachers to become learning managers for student teachers in the Thai language teaching program, Faculty of

Education. (3) To experiment with the development model for student teachers' competence to become learning managers in the field of Thai language teaching, and (4) To present the development model for student teachers' competence to become learning managers in the field of Thai language This research was used as a research and development (R&D) study. The sample group was 155 students from the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Data were analyzed using mean, standard deviation and content analysis.

The research study, it was found that (1) the current situation of the development of student teachers' competence to become learning management specialists in the field of teaching Thai language, overall, the students' current situation is at a high level ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.96). (2) Designing the development of teachers into learning managers for student teachers in the Thai Language Teaching Program, Faculty of Education, found that The components of the competency model for student teachers to become learning managers include principles, objectives, steps, formats, measurement and evaluation, and conditions for success. The results of the evaluation of the competency model of student teachers interns towards learning management professionals, overall, found that it was at a high level of appropriateness ($\bar{X} = 4.41$ S.D. = 0.56) and was at a high level of feasibility ($\bar{X} = 4.49$ S.D. = 0.54). (3) Experimenting with the use of a model for developing the competencies of student teachers in their professional training to become learning managers in the field of teaching Thai language, found that The post-test scores ($\bar{X} = 4.42$) were significantly higher than those before the test ($\bar{X} = 3.40$) at a statistical significance level of .05. The satisfaction of students with the competency model for student teacher interns towards learning management professionals, overall, found that students were most satisfied with the model ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.50). (4) The presentation of the development model for student teachers' competence to become a learning management expert in Thai language teaching was found to be at the highest level ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.57). The acquired body of knowledge or newly gained insights includes (1) developing an understanding of competencies, (2) collaborative learning through the exchange of experiences, (3) hands-on practice

enabling students to design and manage Active Learning, and (4) continuous evaluation and professional growth with pre- and post-assessment of competencies.

Keywords: Developing of Competency; Students Practicing Professional Experience; Learning Management Specialists; Department of Thai Language Teaching; Faculty of Education

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี^๑ กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีการพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสาร มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสู่การเป็นเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นวัตกรรม โดยมีความสนใจอาชีพตามความถนัดของตนเองที่เป็นหัวใจสำคัญขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้วยเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทางสถาบันอุดมศึกษาจึงได้กำหนดแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๒๐ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๓ ได้กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียกว่า “คุรุสภา” มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ^๒ ซึ่งมาตรฐานข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพทางการศึกษา คือ (๑) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (๒) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะนั้นไปประกอบด้วย สารความรู้การฝึก

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐), พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒).

^๒ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ. ๒๕๔๙), หน้า ๑๙-๒๕.

ทักษะ ๙ ประการ ได้แก่ (๑) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (๒) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (๓) การจัดกระบวนการเรียนรู้ (๔) การเลือกใช้การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ (๕) การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ (๖) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (๗) การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (๘) การนำผลการประเมินผลพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (๙) การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการสร้างองค์ความรู้ที่มีความสอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งด้วยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นแหล่งการเรียนรู้และความเป็นเลิศเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและการสอนทางพระพุทธศาสนาที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ โดยมีเป้าหมายหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้จริงและรอบรู้ในศาสตร์ด้านหลักสูตรและการสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์การสอนอื่น ๆ สร้างความเข้มแข็งและเป็นผู้นำทางวิชาชีพครูตามวิถีพุทธอย่างยั่งยืน พัฒนาบัณฑิตให้มีปฏิพาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญามีความสามารถในการแก้ปัญหา รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรมอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และตระหนักคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและประเพณี พื้นฟู สืบสาน ส่งเสริม และธำรง รักษาเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์แผนการศึกษาชาติ กลไกสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน^๓

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับปริญญาตรีในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้สอนจะมีการตั้งเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มากกว่าการให้ผู้เรียนฟังการบรรยายตลอดบทเรียนโดยผู้สอนจะใช้เวลาไม่มากในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อแนะนำ แต่เวลาส่วนใหญ่จะเน้นให้ผู้เรียน ทำกิจกรรมที่มีความหมายเช่น อภิปราย ศึกษาข้อมูลจากตำรา ห้องสมุด หรืออินเทอร์เน็ต ระดมความคิด สร้างโครงงาน ผลิตผลงาน แสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา การวิจัย เป็นต้น ซึ่งวิธีการเรียนรู้เหล่านี้ตั้งอยู่บนฐานความคิด โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มากกว่าการเรียนแบบรับฟังหรือรับรู้จากสิ่งที่ผู้สอนพูดอยู่คนเดียวเป็นเวลานาน และการเรียนรู้มีส่วนร่วม

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.๒๕๔๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๔๗).

ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกจากการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนอธิบาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กำหนดผลการเรียนรู้ด้านความรู้ (๑) มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู อาทิ ค่านิยมของครู คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ จิตวิญญาณครู ปรัชญาความเป็นครูจิตวิทยาสำหรับครู จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยา การเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนหลักสูตรและวิทยาการ การจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา และการเรียนรู้การวัด ประเมินการศึกษาและการเรียนรู้การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและภาษาเพื่อการ สื่อสารสำหรับครูทักษะการนิเทศและการสอนงาน ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานวิจัยและ วัดประเมิน ทักษะการร่วมมือสร้างสรรค์ และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประพฤติ ตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถบูรณาการความรู้ในวิชาชีพ ครูและวิชาเอกสู่การปฏิบัติการสอนโดยใช้กลยุทธ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ สามารถวัดและประเมินผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สามารถทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา ร่วมมือกับผู้ปกครองและ ชุมชนในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สัมมนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา ฝึกปฏิบัติงานด้านการศึกษา ๑๘ สัปดาห์ในสถานศึกษา ปฏิบัติงานครูร่วมกับครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษา และรับประเมินผลโดยครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นระยะเวลา ๑๘ สัปดาห์ โดยมี ครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด และมีการสัมมนาระหว่างและหลังการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

จากปัญหาที่พบจากการลงพื้นที่นิเทศนิสิตฝึกปฏิบัติการสอนนิสิตชั้นปีที่ ๔ คณะครุศาสตร์ โดยการสังเกตการสอนของนิสิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งหลังจากที่ลงพื้นที่นิเทศเสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ทราบปัญหา ดังนี้ นิสิตที่ออกฝึกปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ จึงทำให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอนไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติ ตัวของนิสิตในสถานศึกษา ไม่ได้ชี้แจงในการให้นิสิตได้เตรียมความพร้อมในการด้าน ๆ รวมถึงนิสิตบางท่าน โดยเฉพาะพระนิสิตปฏิบัติการสอนในรายวิชาอื่นๆนอกเหนือจากวิชาหลักที่นิสิตได้รับการฝึกปฏิบัติการ สอน ขาดการเตรียมความพร้อมก่อนออกสังเกตการสอน เพราะว่าการออกสังเกตการสอน

ในโรงเรียนของนิสิตชั้นปีที่ ๑ - ๓ ทำให้นิสิตไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้นทั้งจากการสังเกต การออกฝึกปฏิบัติการสอน และระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
๒. เพื่อออกแบบรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
๓. เพื่อทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
๔. เพื่อประเมินผลรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ครั้งนี้ใช้โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ (Research = R1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสาร ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑-๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๑๕๕ รูป/คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ประธานหลักสูตร คณาจารย์ จำนวน ๕ คน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน ๑๕ คน โดยเลือกแบบอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ ๒ (Development = D1) ออกแบบการพัฒนาแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ผู้วิจัย (ร่าง) รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์สู่การจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ หลังจากนั้นนำไปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อรับรองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยการเลือกแบบอย่างง่าย และประเมินความเหมาะสม (Rating scale ๕ ระดับ) ของ Likert จากนั้นดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำ (ร่าง) รูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินอีกครั้ง พร้อมนำเครื่องมือประเมินประสิทธิผลให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกันประเมิน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผลที่สมบูรณ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๓ (Research = R2) ทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวกันวัดทักษะตามก่อนและหลังการฝึกอบรม (The One-Group Pretest-Posttest Design) และเพื่อวัดประสิทธิผลรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน ๑๔ รูป/คน โดยคัดเลือกจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขั้นตอนที่ ๔ (Development = D2) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ผู้วิจัยประเมินรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ พร้อมทั้งนำเสนอผลการทดลองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ หลังจากนั้นได้นำรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน เพื่อรับรองผลการทดลองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์

ผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ผลการศึกษาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยภาพรวม

(n = ๑๕๕)

ที่	รายงาน	ความคิดเห็น		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
๑	ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	๔.๐๖	๑.๐๑	มาก
๒	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิต	๔.๐๕	๐.๙๒	มาก
๓	ด้านนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการจัดการเรียนการสอน	๔.๐๑	๐.๘๗	มาก
๔	ด้านวิธีการสอน	๔.๐๖	๐.๙๕	
๕	ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	๓.๙๐	๑.๐๔	มาก
รวม		๔.๐๒	๐.๙๖	มาก

จากตารางที่ ๑ สมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยภาพรวม นิสิตมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D. = ๐.๙๖) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิธีการสอน รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิต ด้านนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการ จัดการเรียนการสอน และด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

๒. ออกแบบรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ในการออกแบบรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ การเสริมสร้างสมรรถนะนิสิต ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยนำเอาผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลจากการศึกษา สภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการ การเรียนการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ และ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มาสังเคราะห์ตามองค์ประกอบของรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนรูปแบบ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ และ ผลการประเมิน (ร่าง)

รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.41$ S.D. = 0.56) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$ S.D. = 0.54)

๓. ผลการใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ตามรูปแบบการวิจัยแบบก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวกันวัดทักษะตามก่อนและหลังการฝึกอบรม (The One-Group Pretest-Posttest Design) พบว่า คะแนนหลังการทดลองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ($\bar{X} = 4.42$) สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ($\bar{X} = 3.40$) และผลการประเมินสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$ S.D. = 0.57) และความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความพึงใจต่อรูปแบบการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.50)

๔. ผลการนำเสนอรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ เป็นการดำเนินการรับรองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน ที่มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินและรับรองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จากผู้เชี่ยวชาญ

(n = ๑๕๕)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑	หลักการของรูปแบบ	๔.๕๖	๐.๕๓	มากที่สุด
๒	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	๔.๕๘	๐.๕๖	มากที่สุด
๓	ขั้นตอนของรูปแบบ	๔.๕๕	๐.๕๓	มากที่สุด
๔	การวัดและประเมินผลรูปแบบ	๔.๕๙	๐.๕๗	มากที่สุด
๕	เงื่อนไขรูปแบบ	๔.๖๑	๐.๖๑	มากที่สุด
รวม		๔.๕๘	๐.๕๗	มากที่สุด

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินและรับรองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$, S.D.= ๐.๕๗) และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

๑. สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ผลการศึกษาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ แบ่งเป็น ๕ ด้าน ประกอบด้วย (๑) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิต (๓) ด้านนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการจัดการเรียนการสอน (๔) ด้านวิธีการสอน และ (๕) ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม นิสิตมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิธีการสอนรองลงมาได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิต ด้านนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการจัดการเรียนการสอน และด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตสามารถใช้ทักษะในด้านการสอนเพื่อแสวงหาความรู้ มีความรู้ความสามารถในการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย นอกจากนี้ การแผนการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารสำหรับประเมินชิ้นงานเพื่อให้ได้เรียนรู้โดยการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน ได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเองตามลำดับ ได้คิดวางแผน และสร้างชิ้นงาน ผลงาน สิ่งประดิษฐ์ ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

ผ่านกระบวนการสื่อออนไลน์ การใช้เทคโนโลยี และวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPS ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา สังข์พุ่ม ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ระบุปัญหา ได้แก่ ขั้นที่ ๑ สร้างชุมชนและขั้นที่ ๒ การวิเคราะห์ปัญหา และระยะที่ ๒ วงจรแก้ปัญหา ได้แก่ ขั้นที่ ๓ วางแผนการพัฒนาดนขั้นที่ ๔ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ ๕ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มี ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ (๑) การกำหนดเนื้อหา การจัดโครงสร้าง (๒) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ (๓) การเลือกและระบุวิธีการสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน และสื่อและแหล่งเรียนรู้ (๔) การวัดและประเมินผลรวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และ (๕) การบันทึกหลังการสอน และความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยในภาพรวม พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด^๔

๒. ออกแบบการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ สังเคราะห์ตามองค์ประกอบของรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนรูปแบบ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ นำมาผนวกกับเนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรวมจากองค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า พัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชา การสอนภาษาไทยเป็นกระบวนการออกแบบการพัฒนานิสิตฝึกปฏิบัติการสอนโดยประกอบด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทดลองจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน แนวทางออกแบบการจัดการเรียนรู้รวมถึงการพัฒนาสื่อวัตกรรมการสอนและการเรียนรู้ แบบทดสอบ และการวัดและประเมินผลที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด นอกจากนี้ ยังเรียนรู้การออกแบบการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรพงศ์ โนนะ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ผ่านชิ้นงาน

^๔ วาสนา สังข์พุ่ม, แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๖๓).

ร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อความรู้ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวคิดสำคัญในการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะครู ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ การสร้างสรรค์ความรู้ผ่านชิ้นงาน การเสริมต่อความรู้ การพัฒนาสมรรถนะครู และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ^๕

๓. ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ไปทดลองใช้โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะนำรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ไปทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ คือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๔ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน ๑๔ รูป/คน ในรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ๖ (๕๔๐ ชั่วโมง) (School Internship) ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ผลการทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย พบว่า คะแนนหลังการทดลองรูปแบบ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ และผลการประเมินสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก รวมถึงความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนาสมรรถนะจะเป็นตัวชี้วัดในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และคุณลักษณะที่นิสิตควรแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาจริง โดยทั่วไปแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้ (๑) ด้านการจัดการเรียนรู้ (๒) ด้านความรู้ความสามารถวิชาชีพ (๓) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (๔) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (๕) ด้านการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ **อภิชาติ ใจอารีย์** ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ (เกษตรกรรมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเครือข่ายมีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ ตามข้อบังคับของคุรุสภาและคณะ โดยภาพรวมและรวบด้าน ประกอบด้วย (๑) ด้านนโยบายและแผน (๒) ด้านหลักสูตรและมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ (๓) ด้านบุคลากร

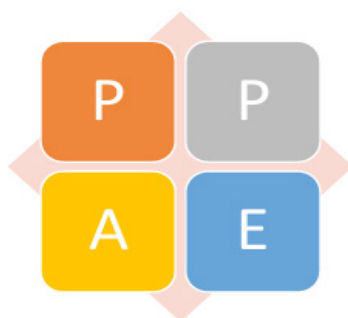
^๕ วัชรพงศ์ โนทะนะ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ผ่านชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อความรู้, การศึกษาคุชภูมิตัด สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๕), หน้า บทคัดย่อ.

(๔) ด้านอาคารสถานที่และสื่ออุปกรณ์การสอน (๕) ด้านขนาด ที่ตั้งและการคมนาคม และ (๖) ด้านสวัสดิการ อยู่ในระดับสูง^๖

๔. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ผลการประเมินและรับรองรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน อยู่ในระดับมากที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติ การทำงานเป็นทีมของนิสิตกับครูพี่เลี้ยงในบริบทของสถานศึกษาในรายวิชาและชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วาสนา สังข์พุ่ม** ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มี ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ (๑) การกำหนดเนื้อหา การจัดโครงสร้าง (๒) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ (๓) การเลือกและระบุวิธีการสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน และสื่อและแหล่งเรียนรู้ (๔) การวัดและประเมินผลรวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และ (๕) การบันทึกหลังการสอน^๗

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มี ๔ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๑ PPAE Model ขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้

^๖ อภิชาติ โจอารีย์, “ศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ (เกษตรกรรมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, **วารสารสหวิทยาการมนุษย์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๕): ๘๒๖ - ๘๔๗.

^๗ วาสนา สังข์พุ่ม, “แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”, **รายงานการวิจัย**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๖๓), บทคัดย่อ.

จากองค์ความรู้เกี่ยวกับ PPAE Model ขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ : การเตรียมความพร้อม (Preparation) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ทำความเข้าใจแนวคิด PLC และ Active Learning จัดประชุมปฐมนิเทศนิสิต ครูพี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๒ : การเรียนรู้ร่วมกัน (PLC-Based Learning) การจัดกิจกรรม PLC โดยให้ครูพี่เลี้ยงและนิสิตแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น ถอดบทเรียนการสอน วางแผนร่วมกัน แลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาในห้องเรียน ใช้แนวทางสะท้อนผล (Reflection) อย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ ๓ : การฝึกปฏิบัติจริง (Active Teaching Practice) ให้นิสิตออกแบบและจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในชั้นเรียนจริง ครูพี่เลี้ยงร่วมสังเกตและให้ Feedforward นิสิตนำผลสะท้อนกลับมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ขั้นที่ ๔ : การประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Evaluation & Professional Growth) ประเมินสมรรถนะก่อน-หลัง สรุปผลการพัฒนาเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรม “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” หรือจัดนิทรรศการแสดงผลการฝึกสอน และ สร้างแผนพัฒนาตนเองต่อยอด

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ มหาวิทยาลัยที่เป็นสอนคณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ควรนำรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเรื่องสำคัญ

๑.๒ อาจารย์ผู้สอนควรนำรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรนำรูปแบบสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ไปใช้กับครูผู้ช่วย หรือ จัดฝึกอบรมให้กับครู

๒.๒ ควรมีศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ผ่านกระบวนการนิเทศร่วมกับครูพี่เลี้ยง

บรรณานุกรม

- วัชรพงศ์ โนทะนะ. “การพัฒนาแบบเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ผ่านชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเสริม
ต่อความรู้”. การศึกษาคุณวิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๕.
- วาสนา สังข์พุ่ม. “แนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี, ๒๕๖๓.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๔๗.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.
๒๕๖๑ - ๒๕๘๐). พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ, ๒๕๔๙.
- อภิชาติ ใจอารีย์. “ศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขา
วิชาการจัดการเรียนรู้ (เกษตรกรรมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์”. วารสารสหวิทยาการมนุษยและสังคมศาสตร์. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม
- กันยายน ๒๕๖๕): ๘๒๖ - ๘๔๗.